

საქართველოს სტანდარტი

სსკ 03.120.20; 03.100.70

სახელმძღვანელო ხარისხის მენეჯმენტის სისტემების აუდიტისათვის

საინფორმაციო მონაცემები

1 შემოტანილია: სსიპ - საქართველოს სტანდარტებისა და მეტროლოგიის ეროვნული სააგენტოს სტანდარტების დეპარტამენტის მიერ.

განხილულია სტანდარტიზაციის ტექნიკური კომიტეტის, ტკ 2-ის, „მენეჯმენტი და შესაბამისობის შეფასება“ მიერ.

2 მიღებულია: სსიპ - საქართველოს სტანდარტებისა და მეტროლოგიის ეროვნული სააგენტოს გენერალური დირექტორის 2022 წლის 30 მაისის №34 განკარგულებით სტანდარტიზაციის ტექნიკური კომიტეტის, ტკ 2-ის, „მენეჯმენტი და შესაბამისობის შეფასება“ გადაწყვეტილების საფუძველზე.

3 წინამდებარე სტანდარტი წარმოადგენს სტანდარტიზაციის საერთაშორისო ორგანიზაციის (ისო) სტანდარტის ისო 19011:2018 „სახელმძღვანელო მენეჯმენტის სისტემების აუდიტისათვის“ იდენტურ თარგმანს (IDT).

4 პირველად

5 რეგისტრირებულია: სსიპ - საქართველოს სტანდარტებისა და მეტროლოგიის ეროვნული სააგენტოს საქართველოს სტანდარტების რეესტრში: 2022 წლის 30 მაისი №268-1.1-00450

საინფორმაციო ნაწილი. სრული ტექსტის სანახავად შეიძინეთ სტანდარტი.

სარჩევი

წინასიტყვაობა	V
შესავალი	VII
1 გამოყენების სფერო	1
2 ნორმატიული მითითებები	1
3 ტერმინები და განმარტებები	1
4 აუდიტის პრინციპები	8
5 აუდიტის პროგრამის მართვა	10
5.1 ზოგადი	10
5.2 აუდიტის პროგრამის მიზნების ჩამოყალიბება	13
5.3 აუდიტის პროგრამის რისკებისა და შესაძლებლობების განსაზღვრა და შეფასება	14
5.4 აუდიტის პროგრამის შედგენა	15
5.4.1 აუდიტის პროგრამის მმართველი პირ(ებ)ის როლები და პასუხისმგებლობები	15
5.4.2 აუდიტის პროგრამის მმართველი პირ(ებ)ის კომპეტენცია	15
5.4.3 აუდიტის პროგრამის მოცულობის დადგენა	16
5.4.4 აუდიტის პროგრამის რესურსების განსაზღვრა	17
5.5 აუდიტის პროგრამის განხორციელება	18
5.5.1 ზოგადი	18
5.5.2 ცალკეული აუდიტის მიზნების, ფარგლებისა და კრიტერიუმების განსაზღვრა	19
5.5.3 აუდიტის მეთოდების შერჩევა და განსაზღვრა	20
5.5.4 აუდიტის ჯგუფის წევრების შერჩევა	20
5.5.5 ცალკეული აუდიტის ჩატარების პასუხისმგებლობის დაკისრება აუდიტის ჯგუფის ხელმძღვანელისთვის	21
5.5.6 აუდიტის პროგრამის შედეგების მართვა	23
5.5.7 აუდიტის პროგრამის ჩანაწერების მართვა და წარმოება	23
5.6 აუდიტის მონიტორინგის პროგრამა	24
5.7 აუდიტის პროგრამის განხილვა და გაუმჯობესება	24
6 აუდიტის ჩატარება	25
6.1 ზოგადი	25
6.2 აუდიტის დაწყება	25
6.2.1 ზოგადი	25
6.2.2 აუდიტის ობიექტთან დაკავშირება	26
6.2.3 აუდიტის მიზანშეწონილობის განსაზღვრა	26

სსტ ისო 19011:2018/2022

6.3	აუდიტორული საქმიანობის მომზადება	27
6.3.1	დოკუმენტირებული ინფორმაციის განხილვა	27
6.3.2	აუდიტის დაგეგმვა	27
6.3.3	სამუშაოს განაწილება აუდიტის ჯგუფში	29
6.3.4	დოკუმენტირებული ინფორმაციის მომზადება აუდიტისთვის	30
6.4	აუდიტორული საქმიანობის განხორციელება	30
6.4.1	ზოგადი	30
6.4.2	გიდებისა და დამკვირვებლებისათვის ფუნქციებისა და პასუხისმგებლობის მინიჭება	30
6.4.3	პირველი შეხვედრის ჩატარება	31
6.4.4	კომუნიკაცია აუდიტის დროს	32
6.4.5	აუდიტის ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა და მასთან წვდომა	33
6.4.6	დოკუმენტირებული ინფორმაციის განხილვა აუდიტის ჩატარებისას	33
6.4.7	ინფორმაციის შეგროვება და გადამოწმება	34
6.4.8	აუდიტის დასკვნების თავმოყრა	35
6.4.9	აუდიტის დასკვნების განსაზღვრა	36
6.4.10	დასკვნითი შეხვედრის ჩატარება	36
6.5	აუდიტის ანგარიშის მომზადება და გავრცელება	38
6.5.1	აუდიტის ანგარიშის მომზადება	38
6.5.2	აუდიტის ანგარიშის გავრცელება	39
6.6	აუდიტის დასრულება	39
6.7	აუდიტის შემდგომი დაკვირვების ჩატარება	40
7	აუდიტორთა კომპეტენცია და შეფასება	40
7.1	ზოგადი	40
7.2	აუდიტორის კომპეტენციის განსაზღვრა	41
7.2.1	ზოგადი	41
7.2.2	პიროვნული თვისებები	41
7.2.3	ცოდნა და უნარები	42
7.2.4	აუდიტორის კომპეტენციის სრულყოფა	46
7.2.5	აუდიტის ჯგუფის ხელმძღვანელის კომპეტენციის სრულყოფა	46
7.3	აუდიტორის შეფასების კრიტერიუმების დადგენა	46
7.4	შესაბამისი მეთოდის შერჩევა აუდიტორის შესაფასებლად	46
7.5	აუდიტორული შეფასება	47
7.6	აუდიტორის კომპეტენციის შენარჩუნება და გაუმჯობესება	48
დანართი A (საინფორმაციო)	აუდიტის დასაგეგმად და ჩასატარებლად საჭირო დამატებითი რეკომენდაციები აუდიტორებისთვის	49
ბიბლიოგრაფია		64

IV

წინამდებარე სტანდარტის ნებისმიერი ფორმით გავრცელება სააგენტოს წერილობითი ნებართვის გარეშე აკრძალულია

წინასიტყვაობა

ისო (სტანდარტიზაციის საერთაშორისო ორგანიზაცია) არის სტანდარტების ეროვნული ორგანოების (ისო-ს წევრების) მსოფლიო ფედერაცია. საერთაშორისო სტანდარტებს ჩვეულებრივ შეიმუშავებენ ისო-ს ტექნიკური კომიტეტები. თითოეულ წევრ ორგანოს უფლება აქვს წარმოდგენილი იყოს იმ ტექნიკურ კომიტეტში, რომელიც მისთვის საინტერესო თემასთან დაკავშირებით შეიქმნა. მუშაობაში მონაწილეობას იღებენ ისო-სთან დაკავშირებული საერთაშორისო, სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციები. ისო მჭიდროდ თანამშრომლობს საერთაშორისო ელექტროტექნიკურ კომისიასთან (იეკ-თან) ელექტროტექნიკური სტანდარტიზაციის ყველა საკითხთან დაკავშირებით.

წინამდებარე დოკუმენტის შემუშავებისთვის გამოყენებული და მისი შემდგომი შენარჩუნებისთვის განკუთვნილი პროცედურები აღწერილია ისო/იეკ-ის დირექტივებში, ნაწილი 1. კერძოდ, უნდა აღინიშნოს დამტკიცების სხვადასხვა კრიტერიუმი, რომლებიც საჭიროა სხვადასხვა ტიპის ისო-ს დოკუმენტებისთვის. წინამდებარე დოკუმენტი შედგენილია ისო/იეკ-ის დირექტივების მე-2 ნაწილის სარედაქციო წესების შესაბამისად (იხ. www.iso.org/directives).

ყურადღება გამახვილებულია შესაძლებლობაზე, რომ წინამდებარე დოკუმენტის ზოგიერთ ნაწილს შეიძლება საპატენტო უფლებები შეეხოს. ისო არ იქნება პასუხისმგებელი რომელიმე ან ყველა ასეთი პატენტის უფლების იდენტიფიცირებაზე. დოკუმენტის შემუშავების დროს გამოვლენილი ნებისმიერი საპატენტო უფლების დეტალები მოცემული იქნება შესავალში ან/და ისო-ს მიერ მიღებული საპატენტო დეკლარაციების სიაში (იხ. www.iso.org/patents).

წინამდებარე დოკუმენტში გამოყენებული ნებისმიერი სავაჭრო დასახელება წარმოდგენილია მოცემულ დოკუმენტში მომხმარებლებისათვის და არ არის მისი მხარდაჭერი.

სტანდარტების ნებაყოფლობითი ხასიათის, ისო-ს შესაბამისობის შეფასებასთან დაკავშირებული სპეციფიკური ტერმინებისა და ტერმინოლოგიური შესიტყვებების, აგრეთვე ისო-ს მიერ ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის (ვმო) ტექნიკური ბარიერების (ტბტ) პრინციპების დაცვის შესახებ ინფორმაციის გასაცნობად იხილეთ შემდეგი URL: www.iso.org/iso/foreword.html

წინამდებარე დოკუმენტი მოამზადა პროექტის კომიტეტის ისო/პკ 302-მა, სახელმძღვანელოები მენეჯმენტის სისტემების აუდიტის შესახებ.

წინამდებარე მესამე გამოცემა აუქმებს და ჩაანაცვლებს მეორე გამოცემას (ისო 19011:2011), რომელიც ტექნიკურად გადაიხედა.

სსტ ისო 19011:2018/2022

ძირითადი განსხვავებები მეორე გამოცემასთან შედარებით შემდეგია:

- აუდიტის პრინციპებთან რისკზე დაფუძნებული მიდგომის დამატება;
- აუდიტის პროგრამის მენეჯმენტის, აუდიტის პროგრამის რისკის ჩათვლით სახელმძღვანელო მითითებების გაფართოება;
- აუდიტის ჩასატარებელი სახელმძღვანელო მითითებების გაფართოება, კერძოდ, აუდიტის დაგეგმვის განყოფილება;
- აუდიტორებისთვის ზოგადი კომპეტენციის მოთხოვნების გაზრდა;
- ტერმინოლოგიის კორექტირება არა ობიექტის („ნივთის“), არამედ პროცესის ასახვად;
- დანართის ამოღება, რომელიც მოიცავს კომპეტენციის მოთხოვნებს მენეჯმენტის კონკრეტული სისტემის დისციპლინების აუდიტის შესახებ (ცალკეული მენეჯმენტის სისტემის სტანდარტების დიდი რაოდენობის გამო პრაქტიკული არ იქნება ყველა დისციპლინის კომპეტენციის მოთხოვნების შეტანა);
- დანართი A-ს გაფართოება აუდიტის (ახალი) ცნებების ინსტრუქციის უზრუნველსაყოფად, როგორებიცაა: ორგანიზაციის კონტექსტი, ლიდერობა და ვალდებულება, ვირტუალური აუდიტი, შესაბამისობა და მიწოდების ჯაჭვი.

VI

წინამდებარე სტანდარტის ნებისმიერი ფორმით გავრცელება სააგენტოს წერილობითი ნებართვის გარეშე აკრძალულია

შესავალი

წინამდებარე დოკუმენტის მეორე გამოცემის გამოქვეყნების შემდეგ, 2011 წელს, მენეჯმენტის სისტემის მრავალი ახალი სტანდარტი გამოიცა, რომელთაგან ბევრს აქვს საერთო სტრუქტურა, იდენტური ძირითადი მოთხოვნები, საერთო ტერმინები და ძირითადი განმარტებები. შედეგად, ჩნდება საჭიროება უფრო ფართოდ განიხილებოდეს როგორც მიდგომა მენეჯმენტის სისტემის აუდიტის მიმართ, ასევე ზოგადი მითითებების მიწოდება. აუდიტის შედეგებს შეუძლია უზრუნველყოს ბიზნესის დაგეგმვის ანალიზის ასპექტი და ხელი შეუწყოს გაუმჯობესების საჭიროებებისა და აქტივობების იდენტიფიცირებას.

აუდიტი შეიძლება ჩატარდეს აუდიტის მთელი რიგი კრიტერიუმების მიხედვით, ცალ-ცალკე ან ერთად, რომელიც მოიცავს, მაგრამ არ შემოიფარგლება მხოლოდ:

- მენეჯმენტის სისტემის ერთი ან რამდენიმე სტანდარტით განსაზღვრული მოთხოვნებით;
- შესაბამისი დაინტერესებული მხარეების მიერ განსაზღვრული პოლიტიკითა და მოთხოვნებით;
- ნორმატიული და მარეგულირებელი მოთხოვნებით;
- ორგანიზაციის ან სხვა მხარის მიერ განსაზღვრული მენეჯმენტის სისტემის ერთი ან მეტი პროცესით;
- მენეჯმენტის სისტემის გეგმებით, რომლებიც დაკავშირებულია მენეჯმენტის სისტემის კონკრეტული შედეგების მიწოდებასთან (მაგ., ხარისხის გეგმა, პროექტის გეგმა).

წინამდებარე დოკუმენტი აწვდის სახელმძღვანელო მითითებებს ყველა სიდიდისა და ტიპის ორგანიზაციას და სხვადასხვა მოცულობისა და მასშტაბის აუდიტს, მათ შორის, აუდიტის დიდ ჯგუფებს, როგორც წესი, უფრო დიდ ორგანიზაციებსა და ცალკეულ აუდიტორებს, დიდ თუ მცირე ორგანიზაციებში. ეს სახელმძღვანელო ადაპტირებული უნდა იყოს აუდიტის პროგრამის სფეროს, სირთულისა და მასშტაბის გათვალისწინებით.

წინამდებარე დოკუმენტში ყურადღება გამახვილებულია შიდა აუდიტზე (პირველი მხარე) და ორგანიზაციების მიერ მათი გარე პროვაიდერებისა და სხვა გარე დაინტერესებული მხარეების (მეორე მხარე) მიერ ჩატარებულ აუდიტზე. წინამდებარე დოკუმენტი შეიძლება ასევე სასარგებლო იყოს გარე აუდიტისათვის, რომელიც ტარდება მესამე მხარის მენეჯმენტის სისტემის სერტიფიცირებისათვის. ისო/იეკ 17021-1 განსაზღვრავს მოთხოვნებს მენეჯმენტის სისტემების აუდიტის მესამე მხარის სასერტიფიკაციოდ; წინამდებარე დოკუმენტმა შეიძლება მოგაწოდოს დამატებითი სასარგებლო მითითებები (იხ. ცხრილი 1).

ცხრილი 1 — სხვადასხვა ტიპის აუდიტი

პირველი მხარის აუდიტი	მე-2 მხარის აუდიტი	მესამე მხარის აუდიტი
შიდა უდიტი	გარე პროვაიდერის აუდიტი	სერტიფიცირების ან/და აკრედიტაციის აუდიტი
	სხვა გარე დაინტერესებული მხარის აუდიტი	ნორმატიული, მარეგულირებელი და მსგავსი აუდიტი

წინამდებარე დოკუმენტის წაკითხვის გამარტივების მიზნით, უპირატესობა ენიჭება „მენეჯმენტის სისტემის“ ცალკეულ ფორმას, მაგრამ მკითხველს შეუძლია შეცვალოს საკუთარი სიტუაციის მიხედვით. ეს ასევე ეხება ტერმინების - „ინდივიდუალურის“, „ფიზიკური პირების“, „აუდიტორისა“ და „აუდიტორების“ გამოყენებას.

წინამდებარე დოკუმენტი გამიზნულია პოტენციური მომხმარებლების ფართო წრისათვის, მათ შორის, აუდიტორებისთვის, ორგანიზაციებისთვის, რომლებიც ნერგავენ მენეჯმენტის სისტემას, ასევე იმ ორგანიზაციებისათვის, რომლებსაც ესაჭიროებათ მენეჯმენტის სისტემის აუდიტის ჩატარება სახელმძღვანელო ან მარეგულირებელი მიზეზების გამო. თუმცა წინამდებარე დოკუმენტის მომხმარებლებს შეუძლიათ გამოიყენონ ეს სახელმძღვანელო აუდიტთან დაკავშირებული საკუთარი მოთხოვნების შემუშავებისას.

წინამდებარე დოკუმენტში მოცემული სახელმძღვანელო ასევე შეიძლება გამოიყენებოდეს თვითგამოცხადების მიზნით და შეიძლება სასარგებლო იყოს აუდიტორთა ტრენინგში ან პერსონალის სერტიფიცირებაში ჩართული ორგანიზაციებისთვის.

წინამდებარე დოკუმენტში მითითებები მოქნილი უნდა იყოს. როგორც ტექსტის სხვადასხვა ნაწილშია აღნიშნული, წინამდებარე სახელმძღვანელოს გამოყენება შეიძლება განსხვავდებოდეს ორგანიზაციის მენეჯმენტის სისტემის სიდიდისა და გამოცდილების მიხედვით. ასევე გასათვალისწინებელია აუდიტის ჩასატარებელი ორგანიზაციის ბუნება და სირთულე, ასევე ჩასატარებელი აუდიტის მიზნები და ფარგლები.

წინამდებარე დოკუმენტი იყენებს აუდიტის კომბინირებულ მიდგომას, როდესაც სხვადასხვა დისციპლინის ორ ან მეტ მენეჯმენტის სისტემას აუდიტი ერთად უტარდება. როდესაც ეს სისტემები ჩართულია მენეჯმენტის ერთიან სისტემაში, აუდიტის პრინციპები და პროცესები იგივეა, რაც კომბინირებული აუდიტისას (ზოგჯერ ცნობილია, როგორც ინტეგრირებული აუდიტი).

წინამდებარე დოკუმენტი სახელმძღვანელოა აუდიტის პროგრამის მენეჯმენტის, მენეჯმენტის სისტემის აუდიტის დაგეგმვისა და ჩატარების, ასევე აუდიტორისა და აუდიტის ჯგუფის კომპეტენციისა და შეფასებისათვის.

VIII

საინფორმაციო ნაწილი. სრული ტექსტის სანახავად შეიძინეთ სტანდარტი.